

Ohjelmoinnin perusteet

R0027

D Algoritmit

Viopen luku 2

Algoritmi

- ❑ Ohjelmointiongelmalle kyetään kehittämään looginen ratkaisumalli
- ❑ Täytyy siis selvittää toimintatavat, joilla lopputulokseen päästään
- ❑ Algoritmi on suoritusohje tietokoneelle
- ❑ Algoritmilla päästään haluttuun lopputulokseen

Algoritmi leivontaan

Etsi kulho (mieluiten puhdas)

Kaada kulhoon vettä, jauhoja, kananmuna, suolaa ja hiiva

Vatkaa ainekset sekaisin kauhalla

Lisää jauhoja ja unohda kauha

Jatka vatkaamista käsin, kunnes taikina vaikuttaa sopivalta

Jätä taikina kymmenen uutisten ajaksi rauhaan

Laita uuni päälle

Tee uunipellille 10 yhtä suurta palleroa ja laita pelti uuniin

Paista kunnes sämpylät ovat ruskeita

Maista

Ongelmia leivonnassa

- Liikaa suolaa
- Paloivat koppuraisiksi
- Vaikea irroittaa uuninpellistä ilman leivinpaperia

= >

- Algoritmi tulisi miettiä hyvin tarkkaan etukäteen
- Algoritmi on suoritusohje, eikä se synny tekemisen ohella
- Algoritmi ei voi olla epämääräinen ja tulkinnanvarainen

Pseudokoodi

- ❑ Ohjelmointikielen kaltaista
- ❑ Vapaamuotoista kuvausta
- ❑ Ei tarkkaa kielioppia eli syntaksia
- ❑ Määrittelee ohjelman loogisen etenemisen
- ❑ Sopii minkä tahansa ohjelmointikielen osaajalle

Pseudokoodi
on yksi tapa
hahmotella
algoritmin
toimintaa

Pseudokoodi

Peräkkäisrakenne

herää
syö aamiainen
mene kouluun
opiskele
palaa koulusta
tee läksyt
käy iltapesulla
mene nukkumaan

Pseudokoodi

Valintarakenne

Jos sinulla on rahaa, käy elokuvissa

```
JOS (sinulla on rahaa)
{
    käy elokuvissa
}
```


Pseudokoodi

Valintarakenne

- Valintarakenne voidaan liittää myös peräkkäisrakenteen sisälle

```
herää
syö aamiainen
mene kouluun
opiskele
palaa koulusta
JOS (sinulla on rahaa)
{
    käy elokuvissa
}
käy iltapesulla
mene nukkumaan
```

Pseudokoodi

Valintarakenne

- Jos-rakenne voi sisältää useita toimintoja

```
JOS (sinulla on rahaa)
{
    käy elokuvissa
    käy nakkikioskillä
}
```

Pseudokoodi

Valintarakenne

- JOS-rakenne voi sisältää vaihtoehtoisen MUUTEN-haaran

```
JOS (sinulla on rahaa)
{
    käy elokuvissa
    käy nakkikioskillä
}
MUUTEN
{
    katso tv:tä
}
```

Pseudokoodi

Valintarakenne

□ Rakenteet voivat olla myös sisäkkäisiä

```
JOS (sinulla on rahaa)
{
    käy elokuvissa
    käy nakkikioskillä
}
MUUTEN
{
    JOS (tv:stä tulee jotain katsomisen arvoista)
    {
        katso tv:tä
    }
    MUUTEN
    {
        käy lenkillä
    }
}
```

Pseudokoodi

Toistorakenne

Kaiva kuoppaa, kunnes se on tarpeeksi syvä

NIIN KAUN KUIN (kuoppa on liian pieni)

{

kaiva lapiollinen

}

Pseudokoodi

Esimerkki:

Tee algoritmi, joka osaa laskea kaksi käyttäjän antamaa lukua yhteen ja tulostaa summan näytölle

Toteutus pseudokoodilla:

```
kysy käyttäjältä numero X  
kysy käyttäjältä numero Y  
laske Z:lle arvo  $X+Y$   
tulosta näytölle Z
```

Pseudokoodi

Esimerkki

Tee algoritmi, joka osaa laskea kaksi käyttäjän antamaa lukua yhteen. Älä anna ohjelman hyväksyä muita syötteitä kuin numeroita.

Toteutus pseudokoodilla

```
NIIN KAUAN KUIN (X ei ole numero)
    Kysy käyttäjältä numero X

NIIN KAUAN KUIN (Y ei ole numero)
    Kysy käyttäjältä numero Y

laske Z:lle arvo  $X + Y$ 

tulosta näytölle Z
```

Pseudokoodi

Valintarakenne

- Rakenteet voivat olla myös sisäkkäisiä

```
KYSY LUKU X
KYSY LUKU Y

JOS (X == Y)
{
    TULOSTA "OVAT YHTÄSUURIA"
}
MUUTEN
{
    JOS (X > Y)
    {
        TULOSTA "EKA OLI SUUREMPI"
    }
    MUUTEN
    {
        TULOSTA "TOKA OLI SUUREMPI"
    }
}
}
```


Vuokaavio

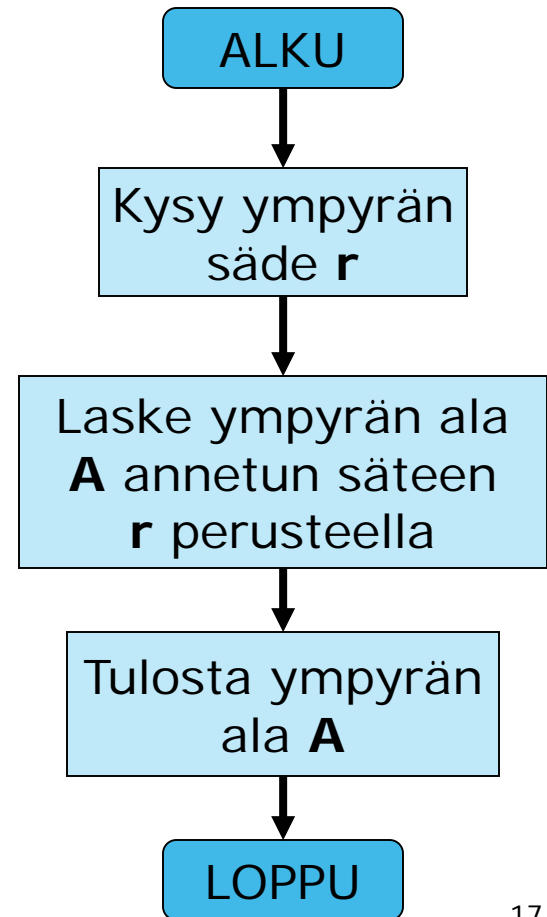
Ympyrän alan laskeminen - Vaihe 1

- *Laske ympyrän ala, kun säde annetaan mielivaltaisesti ja se on suurempi tai yhtä suuri kuin yksi ja pienempi tai yhtäsuuri kuin 100*

- $A = \pi \cdot r^2$

- $\pi = 3,14159265$

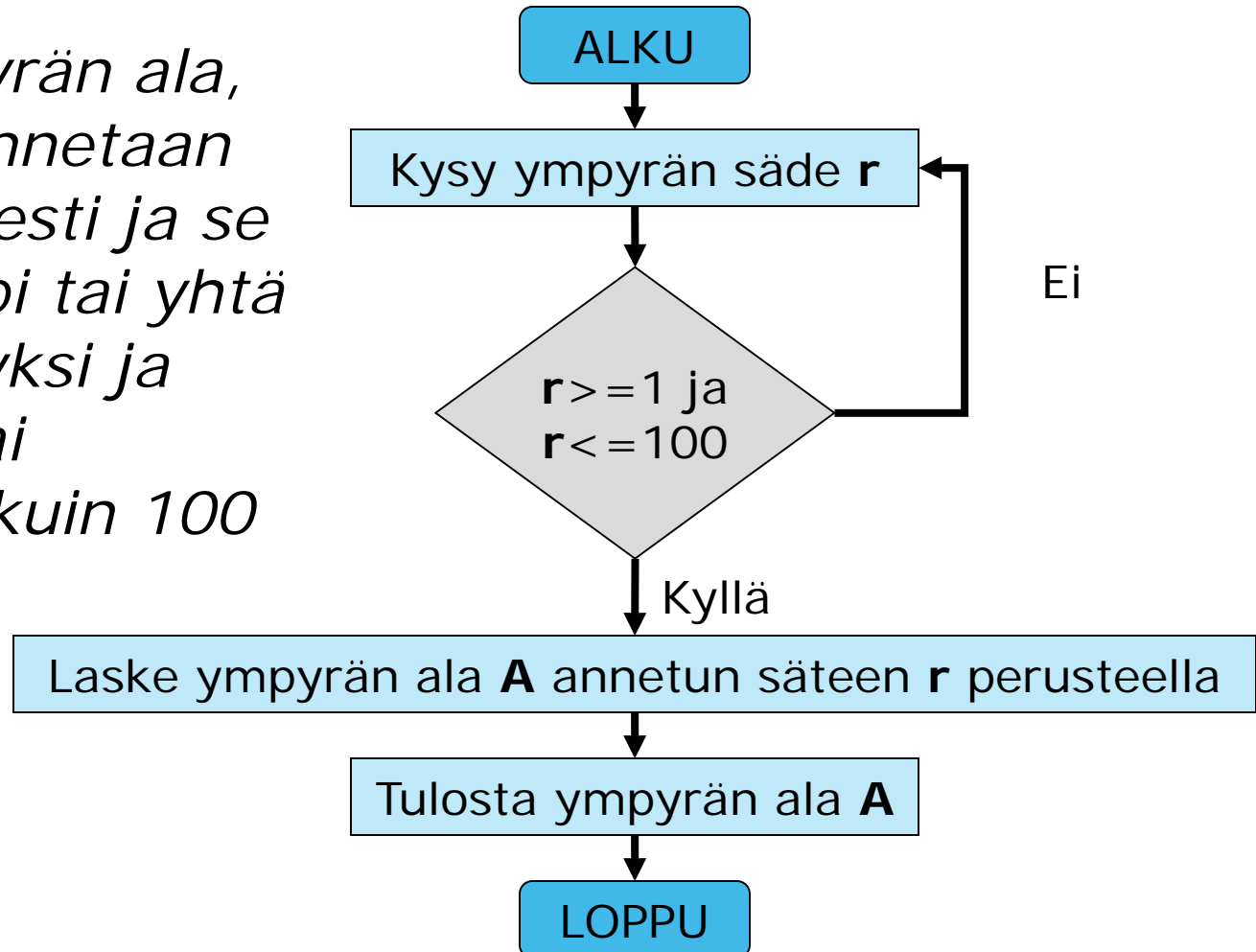
Vuokaavio on yksi tapa hahmotella algoritmin toimintaa

Vuokaavio

Ympyrän alan laskeminen - Vaihe 2

- *Laske ympyrän ala, kun säde annetaan mielivaltaisesti ja se on suurempi tai yhtä suuri kuin yksi ja pienempi tai yhtäsuuri kuin 100*

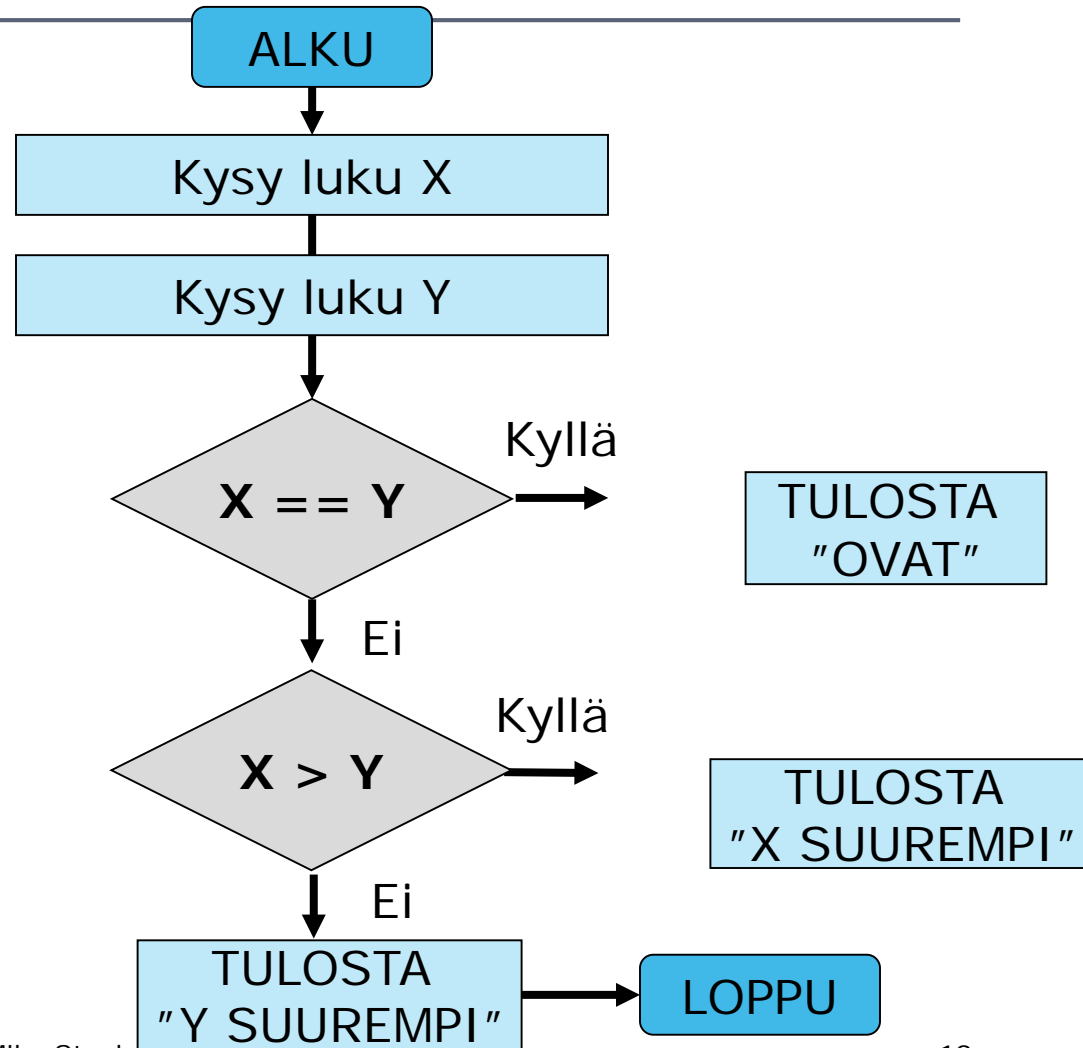

Vuokaavio

Algoritmi vuokaaviona

Hahmottele seuraava algoritmi pseudokoodia käyttäen:

Algoritmi kysyy käyttäjältä 2 lukua ja tulostaa ovatko ne yhtäsuuria. Algoritmi tulostaa myös sen, kumpi luvuista on suurempi.

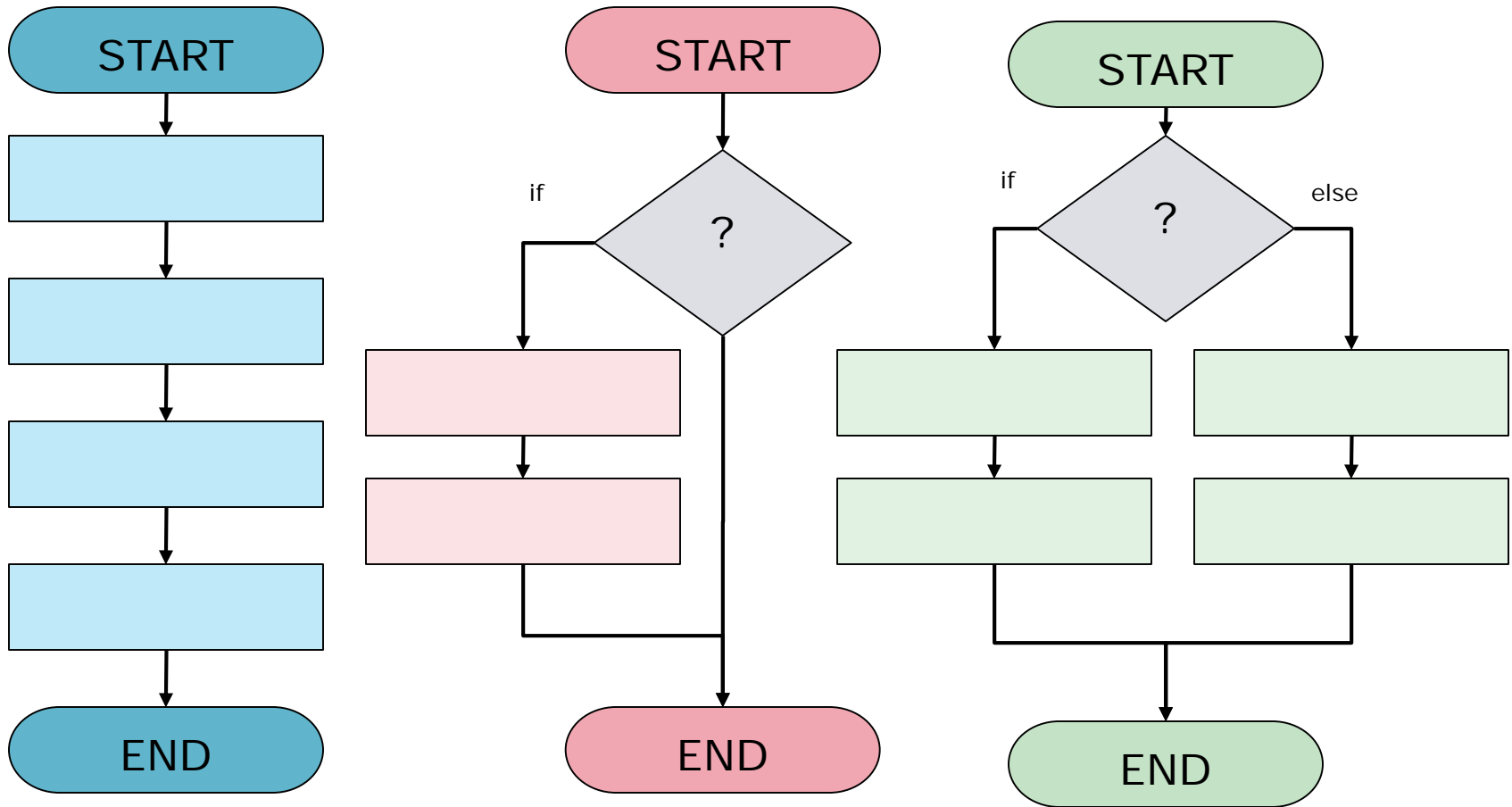

D

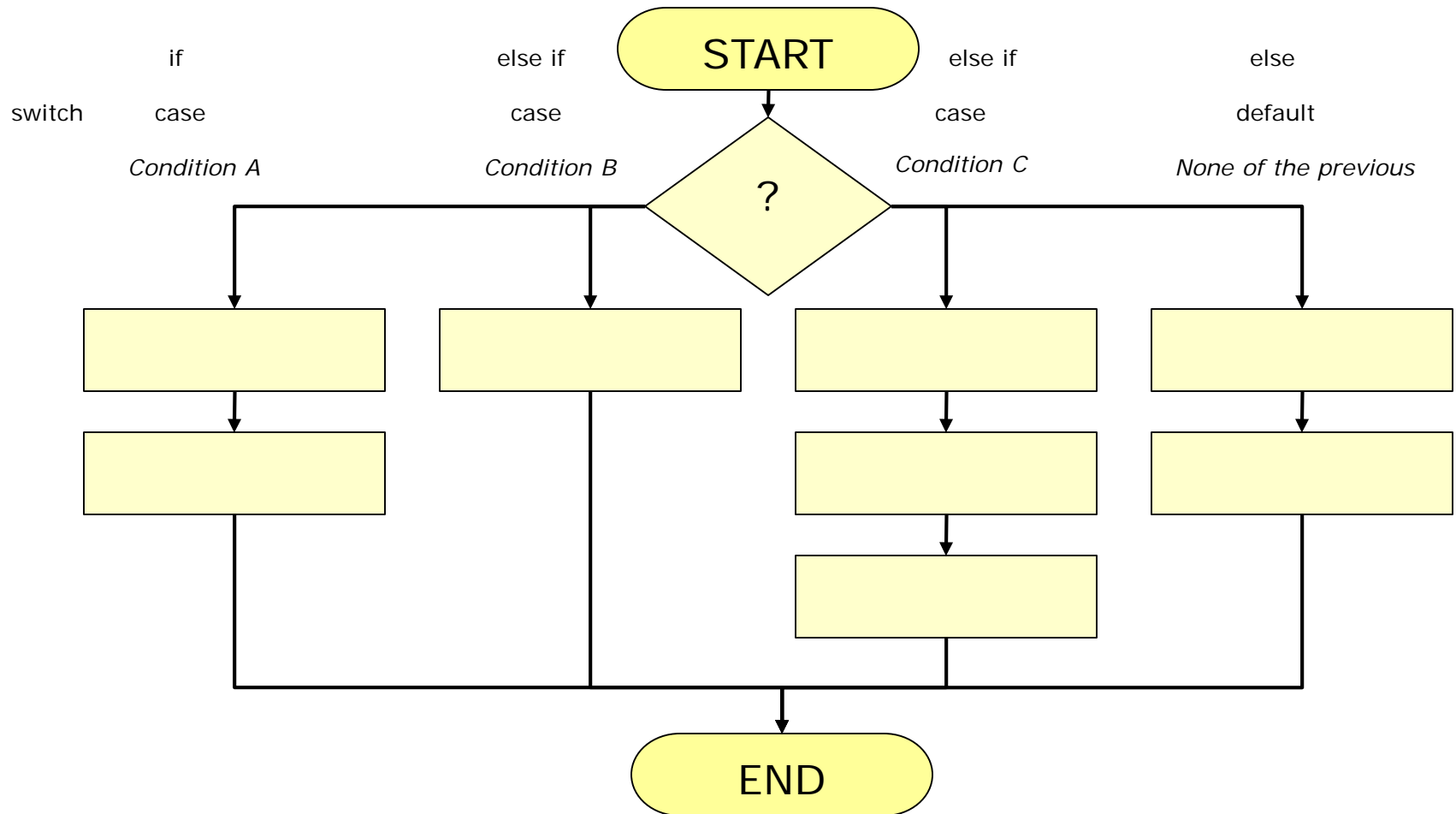
Valintalauseet ja toistolauseet (do-while)

Viopen luku 6 (alkuosa)

Vaihtoehtoiset polut

Vaihtoehtoiset polut

Rakenteiset lauseet

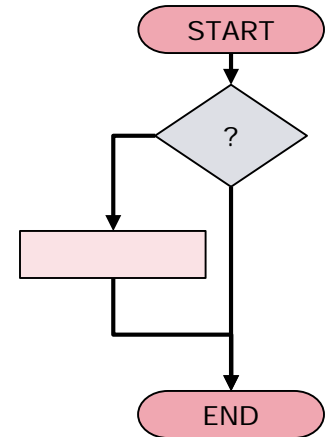
- ❑ Rakenteisilla lauseilla voidaan vaikuttaa lähdekoodirivien suoritusjärjestykseen
- ❑ Rakenteiset lauseet määrittävät metodin sisälle uusia lohkoja, jotka alkavat ja loppuvat aaltosulkuihin { }
- ❑ **HUOM! Lohkon sisällä määritelty muuttuja ei ole näkyvissä lohkon ulkopuolelle**

Valintalaus - if

- Jos tilillä on rahaa, tilaa pitsa.

```
boolean tilillaOnRahaa = true;  
  
if (tilillaOnRahaa) {  
    System.out.println("Tilaa pitsa.");  
}
```

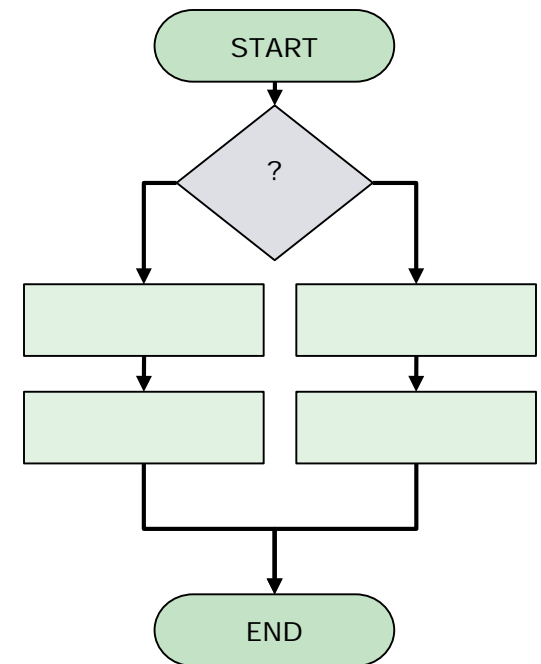
```
if (luku1 > luku2) {  
    System.out.println("Luku1 on suurempi kuin luku2");  
}
```


Valintalause - else

- Jos tilillä on rahaa, tilaa pitsa. Muuten mene lenkille.

```
if (tilinSaldo > 0) {  
    System.out.println("Tilaa pitsa.");  
    System.out.println("Katso leffa.");  
}  
else {  
    System.out.println("Mene lenkille");  
    System.out.println("Käy suihkussa");  
}
```

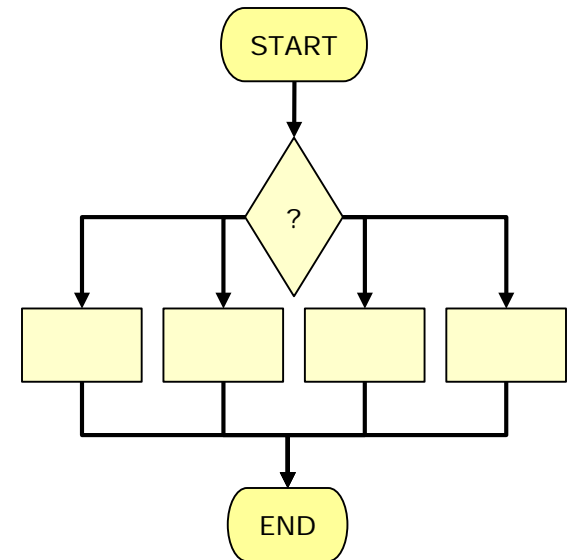

Valintalause – switch case

```
switch (kortinArvo) {  
  case 1:  
    System.out.println("Kortti on Ässä. ");  
    break;  
  case 13:  
    System.out.println("Kortti on Kuningas. ");  
    break;  
  case 12:  
    System.out.println("Kortti on Rouva. ");  
    break;  
  case 11:  
    System.out.println("Kortti on Jätkä. ");  
    break;  
  default:  
    System.out.println("Kortti on väliltä 2-10. ");  
}
```

Valintalause – else if

```
if (paiva == ma) {  
    System.out.println("Katso maikkarin leffa");  
}  
else if (paiva == pe || paiva == la || paiva == su){  
    System.out.println("Katso nelosen leffa");  
}  
else if (paiva == ti) {  
    System.out.println("Katso pako");  
}  
else {  
    System.out.println("Käy videovuokraamossa");  
}
```


Merkkijonojen vertailu

HUOM. Merkkijonojen yhtäsuuruutta ei voi verrata == operaattorilla!

Tätä varten on käytettävä equals-metodia.

```
String teksti = "kurssi";
```

```
String toinenTeksti = "pursi";
```

```
if ( teksti.equals(toinenTeksti) ) {  
    System.out.println("Samat tekstit!");  
}  
else {  
    System.out.println("Ei samat tekstit!");  
}
```

Toistolauseet (do-while)

Pseudokoodi

Toistorakenne

Kaiva kuoppaa, kunnes se on tarpeeksi syvä

```
NIIN KAUN KUN (kuoppa on liian pieni) {  
    kaiva lapiollinen  
}
```

```
TEE UUDELLEEN {  
    kaiva lapiollinen  
} NIIN KAUAN KUIN (kuoppa on liian pieni)
```

Toistolauseet

- ❑ Tietokone soveltuu erinomaisesti toistamaan asioita väsymättömästi kerrasta toiseen.
- ❑ Toistolauseella saamme ohjelman suorituksen toistamaan tiettyä tehtävää niin kauan kun annettu ehto on tosi.
- ❑ Toistolauseen suorituksessa annettu ehto tarkistetaan
 - ennen toistettavien lauseiden suorittamista
while, for
 - tai niiden suorittamisen jälkeen
do-while

while - syntaksi

- Java-kielessä while-lauseen kieliopillinen muoto voidaan tiivistää seuraavaan esitykseen

```
while (ehto) {  
    lauseita; //voi olla yksi tai useampi  
}
```


while - toiminta

□ Vertaa seuraavia rakenteita

```
if (rahaa > 100) {  
    ostaLevy();  
}
```

```
while (rahaa > 100) {  
    ostaLevy();  
}
```

```
while (rahaa > 100) {  
    ostaLevy();  
    rahaa -= levynHinta;  
}
```

do-while - syntaksi

```
do {  
    lauseita;  
} while(ehto);
```

do-while - toiminta

```
do {  
    System.out.println("Anna joku luku väliltä 1-9");  
    luku = lukija.nextInt();  
} while (luku < 1 || luku > 9);
```

break

- Komennolla `break;` silmukan voi lopettaa kesken kaiken

- Esim:

```
while(kori ssaTi l aa) {  
    poi mi Mansi kka();  
    if(sataa) {  
        hei taMansi kkaMäkeen();  
        break; //l ähdet ään hi maan  
    }  
    asetaMansi kkaKori i n();  
}
```

continue

- Komennolla `continue;` silmukan siirtyy suoraan seuraavalle kierrokselle
- Esim:

```
while(korissaTilaa) {  
    toimiMansiKka();  
    if(mansiKkaOnHuono) {  
        hei taMansiKkaMäkeen();  
        continue; //aloitetaan kädenliike alusta  
    }  
    asetaMansiKkaKoriin();  
}
```

Lyhyesti

Alkuehtoinen while

```
while (laskuri < 10) {  
    System.out.println("Hoi");  
    laskuri++;  
}
```

Loppuehtoinen while

```
do {  
    System.out.println("Hei maailma!");  
    laskuri++;  
} while (laskuri < 10);
```